LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, 01118 Vilnius, tel. +37067973210, el. p. info@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2026-08- Nr.
Į 2026-08-05 Nr. (1.6 Mr) 2T-973

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 24 d. nutarimo Nr. 1688 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų nustatymo ir jų taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Nutarimo projektas), pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Visų pirma pažymėtina, kad rinkimai yra vienas svarbiausių demokratinės valstybės požymių, nes per rinkimus piliečiai įgyvendina savo teisę dalyvauti valdant valstybę. Siekiant užtikrinti, kad rinkimai būtų laisvi, demokratiški, sąžiningi, o balsavimas – slaptas, įstatymų leidėjas neatsitiktinai yra įtvirtinęs specialų rinkimus organizuojančių bei vykdančių pareigūnų – rinkimų komisijų narių – teisinį statusą ir jiems keliamus aukštus reputacijos, išsilavinimo, veiklos suderinamumo ir kitus kvalifikacinius reikalavimus. Šiuo atveju tam, kad rinkimų komisijų (visų lygmenų) nariai gebėtų tinkamai atlikti Lietuvos Respublikos rinkimų kodekse jiems nustatytas pareigas, jie privalo gerai mokėti valstybinę kalbą.

Atkreipiame dėmesį, kad apylinkių rinkimų komisijų narių veikla neapsiriboja vien techniniu rinkimų biuletenių išdavimu rinkėjams ir balsavimo rezultatų nustatymu; jie taip pat nagrinėja apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus, atlieka informavimo funkciją platinant rinkėjams pranešimus apie rinkimus, privalo gebėti suprasti patys ir, prireikus, rinkėjams išaiškinti įstatymuose ir kituose teisės aktuose reglamentuojamas sudėtingas rinkimų proceso organizavimo ir vykdymo procedūras ir pan. (žr. Rinkimų kodekso 50 straipsnio 1 dalį). Atsižvelgiant į tai, siūlymas Nutarimo projekto 1.2.1 papunkčiu keičiamo Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų nustatymo ir jų taikymo tvarkos aprašo 7 punkte įtvirtinti, kad apylinkių rinkimų komisijų nariams valstybinę kalbą pakanka mokėti tik pradedančio vartotojo lygiu (pirmoji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija), t. y. apylinkės rinkimų komisijos narius prilyginti vairuotojams, rūbininkams, pardavėjams ir kitiems ūkines ar technines funkcijas atliekantiems darbuotojams, yra visiškai neproporcingas atsižvelgiant į šiems rinkimų pareigūnams suteiktus įgaliojimus ir tenkančią atsakomybę. Manytina, kad šio lygmens rinkimų komisijų narių funkcijoms tinkamai atlikti nepakaktų valstybinę kalbą mokėti net pažengusio vartotojo lygiu.

Kartu pažymėtina, kad siūlymas įtvirtinti skirtingo lygmens valstybinės kalbos mokėjimo reikalavimą apylinkės rinkimų komisijos nariams ir šių komisijų pirmininkams yra teisiškai ydingas. Pažymėtina, kad šios komisijos iš savo narių išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją

(Rinkimų kodekso 48 straipsnio 11 dalis), kuriam taip pat suteikta teisė pavaduoti komisijos pirmininką, šiam laikinai negalint atlikti savo pareigų. Todėl, įvertinus, kad apylinkių rinkimų komisijų pirmininko funkcijas galėtų vykdyti ir komisijos pirmininkui nustatytu aukštesniu lygiu valstybinės kalbos nemokantys asmenys, siūlome aptariamos Nutarimo projekto nuostatos atsisakyti.

Pastebėtina, kad viena iš svarbiausių apygardų ir savivaldybių rinkimų komisijų narių funkcijų – tyrimų dėl rinkėjų papirkimo, politinės reklamos, kitų Rinkimų kodekso pažeidimų atlikimas ir skundų dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų, veiksmų ir neveikimo nagrinėjimas bei sprendimų dėl jų priėmimas (Rinkimų kodekso 47 straipsnio 1 dalies 10 punktas). Pažymėtina, kad nurodytai funkcijai tinkamai atlikti dažnai prireikia apdoroti didelį informacijos kiekį, gerai suprasti teisės aktų reikalavimus ir gebėti juos taikyti konkrečiose faktinėse situacijose. Todėl aptariamu atveju reikalavimas mokėti valstybinę kalbą tik slenkstiniu lygiu (antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija) akivaizdžiai neužtikrins, kad apygardų ir savivaldybių rinkimų komisijų nariai galėtų tinkamai atlikti savo pareigas.

Siūlytina įvertinti ir tai, ar Nutarimo projekte kartu neturėtų būti aptariamas ir referendumo komisijų, kurios sudaromos Lietuvos Respublikos referendumo konstitucinio įstatymo nurodytais atvejais, nariams taikytinas valstybinės kalbos mokėjimo lygis, kadangi pagal nusistovėjusią praktiką rinkimai ir referendumai vyksta vienu metu, o juos organizuoja ir vykdo tos pačios komisijos.

Apibendrinant pabrėžtina, kad visų lygių rinkimų (referendumo) komisijų nariams turėtų būti keliamas vienodas reikalavimas gerai mokėti valstybinę kalbą (t. y. ne žemesniu kaip savarankiško vartotojo lygiu), nes tik taip galėtų būti užtikrinama, kad visos rinkimų ir referendumo procedūros bus atliekamos tiksliai ir laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Kartu kviečiame Teisingumo ministeriją ir kitas suinteresuotas institucijas ieškoti papildomų administracinės naštos mažinimo būdų ir priemonių, kuriomis būtų atliepiami ir tų rinkimų komisijų nariais pretenduojančių tapti asmenų, kurie *de facto* gerai moka valstybinę kalbą, tačiau neturi kalbos mokėjimo lygį patvirtinančių dokumentų, interesai, kad šie asmenys taip pat turėtų galimybę tapti rinkimų (referendumo) komisijų nariais.

Kultūros viceministrė Lina Baublienė

Tauras Rutkūnas, mob. +370 603 63214, el. p. tauras.rutkunas@lrkm.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 188683671, J.Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-08-17 Nr. S-1811
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Tauras Rutkūnas, Patarėjas, Kultūrinės edukacijos politikos grupė
Sertifikatas išduotas	TAURAS RUTKŪNAS, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-08-14 12:26:18 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	MD CA, Migracijos departamentas prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2026-04-08 09:43:36 – 2030-04-07 09:43:36
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Baublienė, Viceministrė, Ministro kabinetas
Sertifikatas išduotas	LINA BAUBLIENĖ, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-08-17 11:54:20 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-08-17 11:54:39 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	MD CA, Migracijos departamentas prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2026-07-22 07:23:54 – 2030-07-21 07:23:54
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.5
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-08-17 13:01:08)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-08-17 13:01:08 DBSIS